
Konferencja poświęcona lingwistyce matematycznej w Leningradzie (15-21 kwietnia 1959 r.).

Biuletyn Polonistyczny 2/5, 58-59

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Do okresu 1939-1944:

Zespół Związku Walki Młodych - referaty, tezy, artykuły dotyczące pracy kulturalno-oświatowej;

Zbiór "Obozy koncentracyjne" - wspomnienia, listy, relacje;

Zbiór "Obozy Wojskowe" - kronika, sprawozdania;

Zbiór "Pamiętniki i Kroniki z okresu okupacji" - relacje, dzienniki i wspomnienia z lat 1939-1944;

Zbiór "Opracowania do okresu 1939-1944; m.in. - wykazy tytułów prasy konspiracyjnej z lat 1939-1944 /niepełny/.

Do okresu Polski Ludowej:

Materiały redakcyjne pism wydawanych we Francji: "Wiarus Polski" /1946/, "Sztandar Polski" /1945/, "Gazeta Ludowa" /1946/- fragmenty.

Archiwum przechowuje również kolekcję wierszy i pieśni rewolucyjnych.

W Dziale Wspomnień i Relacji Zakładu

Życiorysy i wspomnienia o artystach-malarzach, członkach klubu "Czapka Frygijska";

Korespondencja osobista i wspomnienia, m.in. o Janie Hemplu oraz akta jego sprawy sądowej /Archiwum T. Duracza/;

Akta sprawy sądowej Stanisława Standego /Archiwum T. Duracza/.

KONFERENCJA POŚWIĘCONA LINGWISTYCE MATEMATYCZNEJ

W LENINGRADZIE /15-21 kwietnia 1959 r./

Była to druga już konferencja poświęcona tej stosunkowo młodej dziedzinie badań językoznawczych. W maju r.ub. odbyła się w Moskwie konferencja poświęcona zagadnieniom przekładu maszynowego. W ciągu tego roku badania nad lingwistyką matematyczną w Związku Radzieckim tak się rozwinęły, że dziś Związek Radziecki nie tylko dorównuje w tej dziedzinie Zachodowi, lecz chyba go prześciga. (2!)

Uczestników konferencji, skupiającej przedstawicieli kilku dyscyplin: matematyków, lingwistów, psychologów, interesował opis immanentnych praw systemu językowego. Punktem wyjścia i przedmiotem analizy było nie znaczenie, lecz forma. Zmierzano

ku możliwie formalnie jednoznacznemu opisowi poszczególnych struktur języka. Jest to zrozumiałe z punktu widzenia potrzeb maszyny do tłumaczeń, która może odróżniać od siebie tylko formy, nie pytając o walory tłumaczonego tekstu.

Uczestnicy konferencji zdawali sobie sprawę z tego, że strukturalizm i lingwistyka matematyczna to nie to samo. Statystyka bowiem nie jest teorią rzeczywistości, jest tylko metodą opisu istniejącego stanu rzeczy, możliwą do zastosowania tam, gdzie ma się do czynienia z elementami, które można liczyć.

Praktyczne potrzeby i rezultaty badań w zakresie lingwistyki matematycznej nie mogą być dziś kwestionowane. Na konferencji rozważano także ogólniejszą, teoretyczną, humanistyczną perspektywę tych podstaw, które dają tak rewelacyjne wyniki w praktyce. Stwierdzono, że pozytywna ocena owocności metod lingwistyki matematycznej czy nawet szeregu zdobyczy strukturalizmu nie zmusza do przyjęcia tej teorii kultury, która zrodziła strukturalizm. Samo wprowadzenie liczbowych charakterystyk systemu językowego, a co za tym idzie - wprowadzenie pojęcia prawdopodobieństwa, jest ogromnie płodne i ważne. Nie przesądza to w żadnym razie kierunku interpretacji stwierdzonego przy pomocy statystycznej charakterystyki stanu rzeczy. Wydaje się, że znajomość prawidłowości stwierdzonych przy pomocy lingwistyki matematycznej pozwala oczyścić teren dla tego, co jest rzeczywistym terenem rozwoju ideologii. Istnieją bowiem wśród czynników kształtujących system językowy i takie, które należą do świadomości społecznej. Widoczne jest to szczególnie na płaszczyźnie poetyki, gdzie przeplatają się ze sobą zjawiska wynikające z uwarunkowanej fizjologicznie pojemności ludzkiej uwagi i wrażliwości z tym, co jest wyrazem zmiennej świadomości społecznej, świadomego ludzkiego działania.

Konferencja przyniosła rzetelne spojrzenie na dotychczasowe osiągnięcia nauki, nie pomijając niczego, co w ostatnich latach wypracował także świat zachodni; była wyrazem rozumienia jedności nauki, niezbędności kontaktu między dyscyplinami naukowymi dla pogłębienia wiedzy o własnej dyscyplinie.

W konferencji wzięła udział - z ramienia Instytutu Badań Literackich PAN - prof. M.R. Mayenowa.